

“สูงวัยสร้างเมืองท่างาม” การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
“Sung Wai Sang Muang Tha Ngam” Developing the Quality of
Life of the Elderly in Tha Ngam Subdistrict Administrative
Organization, Inburi District, Singburi Province

ไททัสน์ มาลา^{1*}

Titus Mala^{1*}

Received : January 18, 2024; Revised : March 27, 2024; Accepted : March 31, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 32 คน การสังเกตการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการให้ความหมาย การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการตีความ

ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่างามเข้าสู่อการเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ จึงได้นำแนวคิดสูงวัยสร้างเมืองท่างามเพื่อบริการแก้ไขปัญหาของผู้สูงอายุใน 5 มิติ คือ ด้านสังคมเกิดกิจกรรมการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุอย่างหลากหลาย ด้านเศรษฐกิจเกิดการพัฒนาอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ ด้านสุขภาพเกิดระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยจิตอาสาในชุมชน ด้าน

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์;

Faculty of Humanities and Social Science, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : titus@vru.ac.th

Citation : Mala, T. (2024). “Sung Wai Sang Muang Tha Ngam” Developing the Quality of Life of the Elderly in

Tha Ngam Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(1) : 367-382; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.22>

สภาพแวดล้อมมีการดูแลที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุภายใต้ศูนย์เรียนรู้การจัดปรับอาคารสถานที่ให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและคนทุกวัยตำบลท่างาม และด้านการมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน และสถาบันทางวิชาการ โดยการดำเนินกิจกรรม 6 ชุดกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบบริการผู้สูงอายุ การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือ การพัฒนาและนำใช้ข้อมูล และมีกฎระเบียบเพื่อแนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรม

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ, ผู้สูงอายุ, คุณภาพชีวิต, ศูนย์สร้างเมืองท่างาม

Abstract

The purpose of this research article is to study the development of the quality of life of the elderly in the area of Tha Ngam Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province. This is qualitative research using interviews with 50 key informants, observation of activities to improve the quality of life of the elderly. and documentary research. Data were analyzed according to qualitative research methods, by providing meaning, content analysis and interpretation.

The results of the study found that Tha Ngam Subdistrict Administrative Organization has aged society. Therefore, the concept of “Sung Wai Sang Muang Tha Ngam” with an aim to solve the problems of the elderly in 5 dimensions. On the social side, there are various activities for gathering together the elderly. On the economic side, there is the development of additional careers to generate income. In terms of health, there is a system of caring for the elderly by volunteers in the community. In terms of the environment, there is care for the elderly's residences under the Universal Design by Tha Ngam. And participation by creating a network of cooperation between the government, private sector, public sector, and academic institutions. By carrying out 6 sets of main activities, consisting of developing the potential of the elderly. Developing an environment that is conducive to the

Citation : ไททัศน์ มาลา. (2567). “ศูนย์สร้างเมืองท่างาม” การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 367-382;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2024.22>

elderly. Developing the elderly service system. Setting up a fund or providing welfare assistance. Developing data and using information and there are rules and regulations for guidelines to support the implementation of activities.

Keywords : Developing the Quality of Life of the Elderly, Elder, Quality of Life, Sung Wai Sang Muang Tha Ngam

บทนำ (Introduction)

ผู้สูงอายุนับว่าเป็นสมาชิกในสังคมที่เปี่ยมไปด้วยศักยภาพทั้งในด้านภูมิความรู้และประสบการณ์การดำเนินชีวิต มีความเข้าใจชีวิตอย่างลึกซึ้งสามารถชี้แนะลูกหลานและคนในชุมชนให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ และนับเป็นบทบาทสำคัญที่นโยบายของภาครัฐที่จะต้องวางแผนและบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้งในระดับประเทศจนถึงระดับท้องถิ่น กล่าวคือต้องมีนโยบายในการส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่ (1) มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและจิต (2) ครอบครัวมีสุข สังคมเอื้ออาทร อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม (3) มีหลักประกันที่มั่นคง ได้รับสวัสดิการและการบริการที่เหมาะสม (4) อยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจและมีส่วนร่วมในครอบครัว ชุมชน และสังคม และ (5) มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารอย่างต่อเนื่อง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2560 : 15)

องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุรินทร์ มีขนาดพื้นที่ครอบคลุม 31.69 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 1,988 ครัวเรือน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 5,159 คน โดยเป็นผู้สูงอายุ 1,232 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.88 ซึ่งนับว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ทั้งนี้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม อาชีพหลักของประชากรคือรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 29.94 มีรายได้เฉลี่ย 71,498.31 บาทต่อคนต่อปี รายได้เฉลี่ยครัวเรือน 224,911.60 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในด้านการบริหารจัดการนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลท่างามมีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 42 คน งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2566 รวมทั้งสิ้น 51,532,000 บาท ผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) คิดเป็นร้อยละ 94.70 (องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม, 2566)

Citation : Mala, T. (2024). "Sung Wai Sang Muang Tha Ngam" Developing the Quality of Life of the Elderly in

Tha Ngam Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province. **Journal of Local Governance and Innovation**. 8(1) : 367-382; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.22>

จากข้อมูลการประชาคมบริบทของพื้นที่ที่มีปัญหาสำคัญเร่งด่วน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่างามได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นปี พ.ศ. 2566 – 2570 มุ่งสู่การเป็นองค์กรส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน พัฒนาทักษะการทำงาน พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาตำบลสุขภาวะตามวิถีพอเพียง ภายใต้ยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต (2) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (3) การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาวัฒนธรรมและประเพณี (4) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (5) การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (6) การพัฒนาด้านการเมือง การบริหารและการจัดการ โดยเฉพาะในประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจากการที่เป็นพื้นที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) อนาคตที่ต้องการที่จะมุ่งเน้นการดำเนินโครงการพัฒนาสังคมและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ต่าง ๆ เช่น การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการพึ่งพิงและพึ่งพาที่เพิ่มสูงขึ้น การดูแลผู้สูงอายุระยะยาว ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดูแลผู้สูงอายุทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ เศรษฐกิจ และด้านสังคม โดยพัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ องค์กรประชาชน องค์กรการกุศล และองค์กรเอกชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและผู้สูงอายุในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการวิจัยภาคสนามจากการลงพื้นที่ตรวจประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี ภายใต้โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและประเมินผลและเผยแพร่ผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดี โดยศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

Citation : โททัศน์ มาลา. (2567). “สร้างวัยสร้างเมืองท่างาม” การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 367-382;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.22>

1. การสัมภาษณ์ (Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 32 คน/รูป ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 คน บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 คน ผู้สูงอายุ 6 คน ตัวแทนชมรมผู้สูงอายุ 8 คน ประชาชน 5 คน และพระสงฆ์ 2 รูป

2. การสังเกตการณ์ (Observation) เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้นำสูงวัยตำบลท่างาม การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ กิจกรรมการออกกำลังกาย การพัฒนาอาชีพเสริมให้แก่ผู้สูงอายุ กิจกรรมของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) และศูนย์บริการกายอุปกรณ์

3. เอกสารที่เป็นกฎหมาย ข้อบังคับหรือระเบียบ และเอกสารของทางราชการ ได้แก่ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อบัญญัติงบประมาณท้องถิ่น เอกสารการดำเนินโครงการ และผลสรุปเกี่ยวกับโครงการพัฒนาผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมและศึกษามาจากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และข้อมูลเชิงเอกสาร นำมาให้ความหมาย วิเคราะห์ และตีความ จัดระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และหาข้อสรุปเพื่อนำเสนอเป็นผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

“สูงวัยสร้างเมืองท่างาม” เป็นแนวคิดการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่สอดคล้องกับนวัตกรรมด้านการเข้าถึงผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส และเป็นโครงการที่ต่อยอดจากโครงการเดิมชื่อ “โครงการวิญญูกรรมลำดวน วงเดือนลำดวน ตำบลท่างาม” ซึ่งได้ริเริ่มไว้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557 ทั้งนี้โครงการสูงวัยสร้างเมืองท่างามได้ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 - 2562 โดยใช้งบประมาณรวม 1,081,106 บาท ซึ่งได้รับสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส. สำนัก 3) และจากกองทุนระบบหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุ เป็นการต่อยอดโครงการเดิมที่ได้ดำเนินงานเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาของผู้สูงอายุใน 5 มิติ คือ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ สภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วม สู่มิติใหม่ในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ใช้ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนในการจัดการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ของการ

Citation : Mala, T. (2024). “Sung Wai Sang Muang Tha Ngam” Developing the Quality of Life of the Elderly in

Tha Ngam Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(1) : 367-382; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.22>

ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่านั้นสามารถสรุปได้เป็น 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ บุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลท่านั้น รวมถึงทีมงานขับเคลื่อนระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในตำบลท่านั้น
2. เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนานวัตกรรมและพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุซึ่งสอดคล้องครอบคลุมกับ 6 ชุดกิจกรรม กลไก 5อ (อาหาร/ ออกกำลังกาย/ อาชีพ/ ออม/ อาสาสร้างเมือง) และ 5ก (การพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ/ การพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ/ กายอุปกรณ์/ การดูแลต่อเนื่อง/ การลดอุบัติเหตุ)
3. เพื่อพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
4. เพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลท่านั้น

ทั้งนี้เหตุผลที่อบต.ท่านั้นได้ริเริ่มให้ความสำคัญในด้านการดูแลผู้สูงอายุนั้น เนื่องจากผู้สูงอายุ 1,232 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.88 ของประชากรทั้งหมดซึ่งนับว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) แบ่งเป็น ผู้สูงอายุติดสังคมร้อยละ 96.20 ผู้สูงอายุติดบ้านร้อยละ 2.47 และผู้สูงอายุติดเตียงร้อยละ 1.33 นอกจากนี้ผลการสำรวจการรายงาน 20 อันดับโรค แยกตามกลุ่มอายุระหว่าง 60 - 99 ปี ของสถานบริการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่านั้นพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ 5 อันดับแรก คือ (1) ความดันโลหิตสูง (2) การรับบริการแพทย์แผนไทย (3) โรคเบาหวาน (4) ไขมันในเลือดสูง และ (5) ปวดกล้ามเนื้อ ดังนั้น จากข้อมูลข้างต้น อบต.ท่านั้นจึงเห็นถึงสภาพปัญหาและต้องการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสภาวะต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุ ทั้งในด้านร่างกาย ด้านอารมย์ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ที่สำคัญได้แก่

1. คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการดูแลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ จำนวน 1 คณะ
2. ผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวได้รับการพัฒนาทักษะการดูแลผู้สูงอายุ หมู่บ้านละ 10 ครอบครัว
3. อาสาสมัคร (Care Giver) ในการดูแลผู้สูงอายุร้อยละ 10 ของอาสาสมัครในหมู่บ้านจำนวน 22 คน

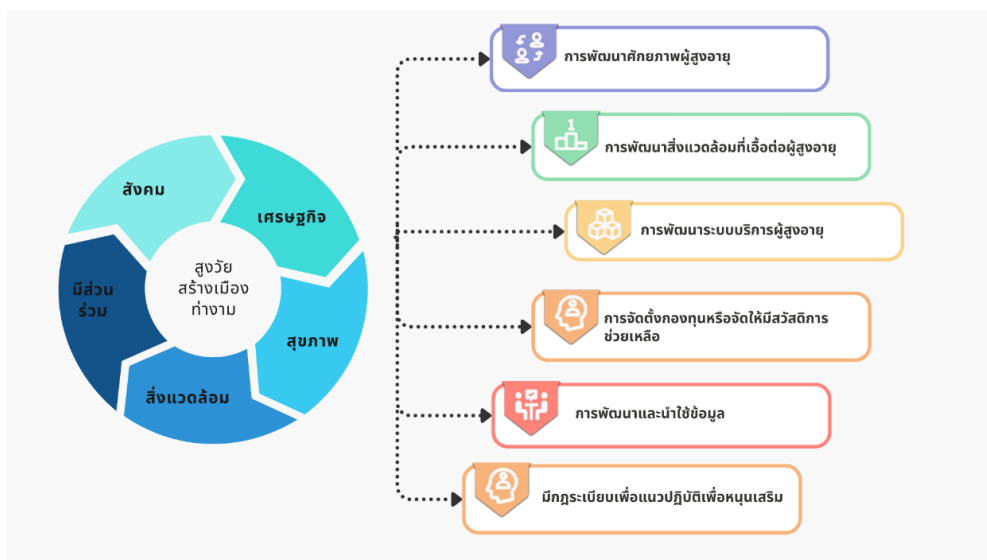
Citation : ไททัศน์ มาลา. (2567). “สูงวัยสร้างเมืองท่านั้น” การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่านั้น

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 367-382;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.22>

4. ผู้สูงอายุที่มีบทบาทในการทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจำนวน 22 คน
 5. ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำในพื้นที่ตำบลท่างามจำนวน 60 ครัวเรือน
 6. ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจำนวน 40 คน ได้รับการดูแลต่อเนื่อง
 7. ผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 จำนวน 65 คน
 8. ผู้สูงอายุตำบลท่างาม จำนวน 212 คน
 9. ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่ใช้บริการรถ EMS เป็นประจำ จำนวน 25 คน
 10. กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุจำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มสตรีสตรียศสลายคราม กลุ่มกระเป๋าดัดมือ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านท่างาม และกลุ่มขนมทองม้วนผู้สูงอายุ
- ทั้งนี้ภายใต้แนวคิดผู้สูงอายุสร้างเมืองท่างาม องค์การบริหารส่วนตำบลท่างามได้มุ่งแก้ไข ปัญหาของผู้สูงอายุใน 5 มิติ คือ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ สภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วม โดยผ่านการดำเนินกิจกรรม 6 ชุดกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบบริการผู้สูงอายุ การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือ การพัฒนาและนำใช้ข้อมูล และมีกฎระเบียบเพื่อแนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรม สรุปดังแผนภาพและรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้แนวคิดผู้สูงอายุสร้างเมืองท่างาม
ที่มา: ผู้วิจัย (2566)

Citation : Mala, T. (2024). "Sung Wai Sang Muang Tha Ngam" Developing the Quality of Life of the Elderly in

Tha Ngam Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(1) : 367-382; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.22>

1. ด้านสังคม “สูงวัยสร้างเมืองท่างาม” มีความสอดคล้องกับนวัตกรรมด้านการเข้าถึงผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ที่ท้องถิ่นมีความพยายามในการใช้ทุนทางสังคมในการแก้ไขปัญหาในการบริการสาธารณะในด้านการสร้างระบบในการดูแลผู้สูงอายุอย่างรอบด้าน และพยายามในการบูรณาการประเด็นผู้สูงอายุเข้าสู่งานประจำของอบต. โดยสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ ในด้านสังคมเกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมผู้สูงอายุ เกิดสวัสดิการ การช่วยเหลือเกื้อกูล การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้นำความรู้ความสามารถของตนมาใช้ในการถ่ายทอดแก่สมาชิกในชุมชนผ่านโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. ด้านเศรษฐกิจ เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ กลุ่มสตรีสวดสไลยาครม กลุ่มกระเป๋าดัดมือ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านท่างาม และกลุ่มขนมทองม้วนผู้สูงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสามารถเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านระบบการจัดการดูแลผู้สูงอายุที่สามารถช่วยเสริมรายได้ในการขายสินค้าและการให้บริการทั้งทีมงานไกด์ ทีมงานรถลงแหล่งเรียนรู้ ทีมงานบ้านโฮมสเตย์ ทีมงานอาหาร ทีมงานแหล่งเรียนรู้ และทีมงานขายของฝาก นอกจากนี้ในแต่ละปีนั้นอบต.ได้เก็บข้อมูลสถิติจำนวนผู้เข้ามาศึกษาดูงานพบว่ามีคณะต่าง ๆ เข้ามาศึกษาดูงานรวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง/ปี จำนวน 1,600 คน เฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่อคน คนละ 150 บาท รวมกระจายรายได้ในพื้นที่ประมาณ 240,000 บาท ต่อปี

3. ด้านสุขภาพ ทำให้เกิดระบบการดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพของผู้สูงอายุโดยจิตอาสาในชุมชน ตรวจสอบสุขภาพของผู้สูงอายุ ก่อน - ระหว่าง - หลัง การดำเนินโครงการ การวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลรอบเฝ้าผู้สูงอายุ ค่าน้ำหนัก ค่าความดันโลหิต ผลการตรวจเลือด โดยองค์วิชาชีพคือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และหน่วยติดตามประเมินผลจากสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สสส. สำนัก 3)

4. ด้านสภาพแวดล้อม เกิดการปรับอาคารที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุได้ใช้สะดวกขึ้น โดยมีศูนย์เรียนรู้การจัดปรับอาคารสถานที่ให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและคนทุกวัยตำบลท่างาม (Universal Design by Ta-Ngam) เพื่อเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการออกแบบสถานที่และอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังได้มีหน่วยบริการการซ่อมแซมที่พักอาศัยเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการมีส่วนร่วมเกิดความร่วมมือในการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกพื้นที่ตั้งแต่การร่วมวางแผน การดำเนินโครงการ ร่วมร่วมผลประโยชน์ และการประเมินผลโครงการ

5. ด้านการมีส่วนร่วม แนวคิดที่ว่าด้วยสูงวัยสร้างเมืองทำงานสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่าย คือ หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสิงห์บุรี และ รพ.สต. ทำงาน ในการสนับสนุนข้อมูลของผู้สูงอายุ ภาควิชาการองค์กรวิชาชีพ เช่น สสส.สำนักสุขภาวะชุมชน (สำนัก 3) ในการสนับสนุนงบประมาณ ตัวชี้วัด ข้อมูล TCNAP/RECAP และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และ สสส. ได้ถ่ายทอดความรู้ในการใช้เครื่องมือสำหรับการประเมินผลโครงการโดยใช้ตัวชี้จำนวน 22 ตัวชี้วัด ตลอดจนองค์การภาคประชาสังคม ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) ผู้ช่วยเหลืดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) ชมรมผู้สูงอายุตำบลท่างาม และ สมาคมศูนย์ประสานภาคเอกชนจังหวัดสิงห์บุรี นอกจากนี้ยังมีกระบวนการในการติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการขับเคลื่อนงานทั้งก่อน ระหว่าง และหลังกิจกรรม โดยให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและพัฒนาต่อยอดต่อไป

เพื่อให้แนวคิดสูงวัยสร้างเมืองทำงานในแต่ละมิติเกิดกระบวนการขับเคลื่อน องค์การบริหารส่วนตำบลท่างามจึงได้ถ่ายทอดนโยบายผ่านการดำเนินกิจกรรม 6 ชุดกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบบริการผู้สูงอายุ การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือ การพัฒนาและนำใช้ข้อมูล และมีกฎระเบียบเพื่อแนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ โดยการพัฒนาต่อยอดจากชมรมผู้สูงอายุตำบลท่างามสู่การขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลท่างาม ตลอดจนการอบรมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครต่าง ๆ ในการดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมช่วยเหลือคนพิการ (อพมก.) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำหมู่บ้าน (อพม.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) การจัดตั้งศูนย์แพทย์ภูมิปัญญาไทย (นวด, อบสมุนไพร) การต่อยอดพัฒนาทักษะกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ กลุ่มสตรีสตรียศลายคราม กลุ่มกระเป๋าดัดมือ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านท่างาม และกลุ่มขนมทองม้วนผู้สูงวัย รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องผ่านทางศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ผลการดำเนินงานทำให้เกิดคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการดูแลผู้สูงอายุใน

ระดับพื้นที่ มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุโดยมีผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมจากทุกหมู่บ้าน ผู้ดูแลผู้สูงในครอบครัวได้รับการพัฒนาทักษะการดูแลผู้สูงอายุ 110 ครั้วเรือน (หมู่บ้านละ 10 ครั้วเรือน) การพัฒนาชมรมผู้สูงอายุให้เพิ่มจำนวนสมาชิกให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน การเพิ่มขีดความสามารถของอาสาสมัครให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญ (Care Giver) ในการดูแลผู้สูงอายุจำนวน 22 คนในพื้นที่ตำบลท่างาม การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีบทบาทในการทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจำนวน 7 คน การสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หนุนเสริมระบบผู้สูงอายุในพื้นที่ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้วงเดือนลำดวนท่างาม แหล่งเรียนรู้โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลท่างาม และแหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลท่างาม (ศพอส.)

2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ ได้แก่ การจัดปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่ผู้สูงอายุ การจัดตั้งศูนย์ลานกิจกรรม ลานออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ และศูนย์เรียนรู้การปรับสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ โดยการออกแบบสถานที่หน่วยงานตามแนวคิดอารยสถาปัตย์ เช่น ช่องจอดรถ ทางลาดชัน รถเข็น ห้องน้ำผู้สูงอายุ และการให้บริการช่องทางเฉพาะ ผลการดำเนินงานสามารถลดจำนวนของผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำในพื้นที่ได้ 5 ครั้วเรือน มีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพในโรงเรียนผู้สูงอายุหรือชมรมผู้สูงอายุ การปรับโครงสร้างทางกายภาพของหน่วยงานหรือปรับปรุงระบบบริการของหน่วยงานในพื้นที่ให้เอื้อต่อการเข้าถึงผู้สูงอายุ

3. การพัฒนาระบบบริการผู้สูงอายุ ได้แก่ การจัดบริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านและบริการด้านสุขภาพในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุท่างาม (ศพอส.) การพัฒนาระบบบริการรถรับ - ส่ง 24 ชั่วโมง การจัดตั้งศูนย์บริการกายอุปกรณ์เน้นการทำให้ง่ายจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ราคาถูก วัสดุหาง่าย สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้ เช่น ถุงมือแฮนด์เมดสำหรับป้องกันผู้ปวดตึงสายให้อาหารที่ใช้พลาสติกมาถักเข้าด้วยกันด้วยไหมพรมมีคุณสมบัติที่ระบายอากาศได้ดี ไม่อับชื้น สามารถประดิษฐ์เองได้ด้วยต้นทุนไม่ถึงร้อยบาท หรือจะเป็นเตียงปรับระดับสำหรับผู้ปวดตึงเตียงที่มีแผลกดทับปรับมาใช้เป็นไม้ที่ประกอบขึ้นเป็นเตียงโดยสามารถปรับระดับและใช้งานได้ดี ถุงเท้ากันนิ้วล็อค หมอนหลอดเพื่อสุขภาพ โดยได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการที่ให้อุปกรณ์ที่จำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ เช่น เตียงลม เตียงปรับระดับได้ รถเข็น เก้าอี้ ไม้เท้า รองเท้า ถึงออกซิเจน

4. การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือ ได้แก่ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม การออมเงิน การจัดตั้งธนาคารความดีผู้สูงอายุตำบลท่างาม กองทุนระบบหลักประกันสุขภาพ

อบต. ท่างาม และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนในการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมผู้สูงอายุ

5. การพัฒนาและนำใช้ข้อมูลในการส่งเสริมการแก้ไขปัญหาหรือจัดการปัญหาผู้สูงอายุ คือ การจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุเป็นฐานข้อมูลกลางจากเครื่องมือ RECAP และ TCNAP ที่ท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดเก็บเองโดยการสนับสนุนทางวิชาการจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทำให้ข้อมูลมีข้อเท็จจริงและมีความน่าเชื่อถือได้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุอื่น ๆ ทำให้สามารถวิเคราะห์ถึงทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนอันเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างรอบด้าน

6. มีกฎระเบียบเป็นแนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรม ผ่านการจัดทำข้อบัญญัติและแผนงบประมาณสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุ การจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุและข้อตกลงร่วมความร่วมมือการหนุนเสริมเรื่องผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลท่างาม เป็นแนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมความเข้มแข็งชุมชนท้องถิ่น โดยได้มีการบรรจุโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในข้อบัญญัติของอบต.ท่างาม คือ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลท่างาม และโครงการของโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยมีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการสนับสนุนงบประมาณและการแลกเปลี่ยนความรู้ในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ทั้งนี้กำหนดในแผนพัฒนาท้องถิ่นปีงบประมาณ 2566 – 2570 ภายใต้ 3 โครงการหลัก ได้แก่ (1) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ งบประมาณปีละ 30,000 บาท (2) โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุตำบลท่างาม งบประมาณปีละ 200,000 บาท และ (3) โครงการสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ งบประมาณปีละ 10,400,000 บาท รวมโครงการด้านการพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุงบประมาณปีละ 10,630,000 บาท

สำหรับการเรียนรู้จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของอบต.ท่างาม ในการดำเนินงานนวัตกรรม “สูงวัยสร้างเมืองท่างาม” อบต.ท่างามเกิดการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานและระบบการบริหารจัดการต่าง ๆ ได้แก่ (1) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้สามารถบูรณาการงานการดูแลผู้สูงอายุเข้าสู่งานประจำของ อบต.ท่างาม เช่น การปรับระบบงาน ระบบมอบหมายสั่งการ หรือปรับเปลี่ยนกระบวนการตัดสินใจเพื่อการดำเนินนวัตกรรมเป็นการเฉพาะเรื่องของแต่ละกองงานต่าง ๆ ในอบต.ท่างาม (2) การพัฒนาต่อยอดการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การพัฒนา

ระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น และสร้างแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านนวัตกรรมและเผยแพร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ได้ ซึ่งที่ผ่านมามีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานจากภายนอกต่าง ๆ เข้ามาศึกษาดูงานด้านระบบการดูแลผู้สูงอายุรวมทั้งสิ้น 10 แห่ง โดยมีผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้จำนวน 1,600 คน (3) การจัดทำข้อตกลง (MOU) กับเครือข่ายความร่วมมือเพื่อดำเนินการให้ต่อเนื่องทั้งการขับเคลื่อนโครงการนวัตกรรม และการตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานแบบมีส่วนร่วมจากการใช้ทุนและศักยภาพในพื้นที่ตำบลท่างาม (4) การนำใช้ข้อมูลเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สู่ระบบฐานข้อมูลและการทำงานเชิงวิชาการในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เช่น TCNAP/ RECAP และ ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุอื่น ๆ และ (5) นอกจากการถ่ายทอดความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุผ่านทางแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แล้ว อบต.ท่างาม ยังได้จัดทำหนังสือเพื่อเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระบบการดูแลผู้สูงอายุในมิติต่าง ๆ โดยได้รับความร่วมมือในการจัดพิมพ์จาก สสส. หนังสือชื่อว่า “ขบวนการสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มประชากร ตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ โครงการวิถีสันติสุขตำบลท่างาม ต้นแบบของการจัดการเพื่อผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลท่างาม การจัดการด้านสาธารณสุข การส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ การแก้ไขปัญหาตามแนวคิด Banana Solution กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่างาม และเบื้องหลังความสุขของชาวท่างามเพื่อถ่ายทอดบทเรียนการบริหารจัดการเกี่ยวกับระบบการดูแลผู้สูงอายุที่จัดพิมพ์ทั้งเป็นเล่มและผ่านทางระบบออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมกันในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญต่อการคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านสังคม กล่าวคือ ในด้านสังคมเกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมผู้สูงอายุ เกิดสวัสดิการ การช่วยเหลือเกื้อกูล การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้นำความรู้ความสามารถของตนมาใช้ในการถ่ายทอดแก่สมาชิกในชุมชน ซึ่งจากการศึกษาของวรวิศรา อินทรแสน (2562 : 166-173) พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการรวมกลุ่มตามความสนใจและความต้องการเพื่อสร้างความสุขผ่านการมีกิจกรรมร่วมกัน โดยผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเองอย่างอิสระ และต้องการช่วยเหลือสังคม อย่างไรก็ตามความแตกต่างทางด้านระดับการศึกษาของผู้สูงอายุจะเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการกล้าแสดงความคิดเห็นและการเสนอแนะกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น

Citation : โททัศน์ มาลา. (2567). “สูงวัยสร้างเมืองท่างาม” การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 8(1) : 367-382;

DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgrisru.2024.22>

การออกแบบกิจกรรมด้านสังคมจึงต้องให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจอย่างแท้จริงของผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นการประชุม หรือการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ไม่เปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ได้ความต้องการที่แท้จริง

การสร้างรายได้เสริมให้แก่ผู้สูงอายุผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ เกิดการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ กลุ่มสตรีสตรียุโรป กลุ่มกระเป๋าดัดมือ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านท่างาม และกลุ่มขนมทองม้วนผู้สูงอายุ นอกจากนี้การส่งเสริมเกี่ยวกับกองทุนการออม กองทุนสวัสดิการชุมชน และการบริหารจัดการสถาบันการเงินในชุมชนก็เป็นสิ่งสำคัญในการรับรองด้านความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน ทั้งนี้งานวิจัยของจิตรา หมั่นกิจ และคณะ (2566) มีข้อเสนอว่าในด้านเศรษฐกิจควรส่งเสริมช่องทางการสร้างรายได้หรืออาชีพเสริมในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ชุมชน การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ โดยจัดให้มีการอบรมอาชีพต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะนอกจากจะทำให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมร่วมกันแล้วยังส่งผลต่อการเห็นคุณค่าของตนเอง

องค์การบริหารส่วนตำบลท่างามได้ให้ความสำคัญกับระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการจัดบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านและบริการด้านสุขภาพในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุท่างาม (ศพอส.) การพัฒนาระบบบริการรถรับ - ส่ง 24 ชั่วโมง การจัดตั้งศูนย์บริการกายอุปกรณ์เน้นการทำให้ง่ายจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ราคาถูก วัสดุหาง่าย สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้ สอดคล้องกับสังวาล จ่างโพธิ์ (2564) พบว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุควรให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของชุมชน และการปฏิบัติตัวในการดูแลสุขภาพ เช่นการออกกำลังกายและการจัดการความเครียด นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีความหลากหลายทั้งในด้านชาติพันธุ์ ความเชื่อ และประเพณีของแต่ละพื้นที่ (ปริพัช เงินงาม และคณะ, 2566)

ด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุนั้น เกิดการปรับอาคารที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุได้ใช้สะดวกขึ้น โดยมีศูนย์เรียนรู้การจัดการปรับอาคารสถานที่ให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและคนทุกวัยตำบลท่างาม (Universal Design by Ta-Ngam) เพื่อเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการออกแบบสถานที่และอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังได้มีหน่วยบริการ

Citation : Mala, T. (2024). "Sung Wai Sang Muang Tha Ngam" Developing the Quality of Life of the Elderly in

Tha Ngam Subdistrict Administrative Organization, Inburi District, Singburi Province. *Journal of Local Governance and Innovation*. 8(1) : 367-382; DOI : <https://doi.org/10.14456/jlgisrru.2024.22>

ซ่อมแซมที่พักอาศัยเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการให้ความรู้กับบุคคลในครอบครัวผู้สูงอายุในการดูแลอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับอาการ ปัญญ, ญาติาวินมัทร์ พืชทองหลาง และประทีป พืชทองหลาง (2564) พบว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดูแลผู้สูงอายุนั้นคือบุคคลในครอบครัวในการสร้างสภาพแวดล้อมที่มีมิตรกับผู้สูงอายุ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่ามีบทบาทในผลักดันเชิงนโยบายให้นำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่แต่ละแห่งอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านการมีส่วนร่วม แนวคิดว่าด้วยสูงวัยสร้างเมืองทำงานสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายต่างๆ คือ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และหน่วยงานทางวิชาการเกิดความร่วมมือในการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกพื้นที่ สอดคล้องกับวรวิศา อินทรแสน (2562: 162) พบว่า การที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง จึงต้องโอกาสในการเข้าถึงด้วยการประชาสัมพันธ์ ประสานส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานแก่เพื่อน สมาชิก สนับสนุนให้มีการสร้างฐานข้อมูลสำคัญของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการค้นหา ความต้องการ สืบทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย และติดตามผลจากการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน สิ่งเหล่านี้เกิดได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งผู้สูงอายุ ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่สถาบันการศึกษามีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการทบทวนและสำรวจจุดแข็งอย่างเป็นระบบ (กัมลาศ เยาวะนิจ และคณะ, 2566)

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

“สูงวัยสร้างเมืองทำงาน” มีความสอดคล้องกับนวัตกรรมด้านการเข้าถึงผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ที่ท้องถิ่นมีความพยายามในการใช้ทุนทางสังคมในการแก้ไขปัญหาในการบริการสาธารณะในด้านการสร้างระบบในการดูแลผู้สูงอายุอย่างรอบด้านภายใต้ความร่วมมือจากหลายภาคส่วน และพยายามในการบูรณาการประเด็นผู้สูงอายุเข้าสู่งานประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตลอดจนการเป็นต้นแบบในการรวบรวมและนำใช้ข้อมูลเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สู่ระบบฐานข้อมูลและการทำงานเชิงวิชาการในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างรอบด้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหลายอย่างอาจมีข้อจำกัดในด้านกฎระเบียบการใช้งบประมาณ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในด้านการระดมทุนและถ่ายทอดความรู้เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาผู้สูงอายุจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนระบบหลักประกันสุขภาพ อบต. ท่างาม พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) กรมกิจการผู้สูงอายุ โรงพยาบาลใกล้เคียง ตลอดจนองค์กรภาคเอกชน

1.2 สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุส่วนใหญ่นั้นจำหน่ายให้แก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานเป็นหลัก ดังนั้นจึงควรมีการขยายตลาดหรือช่องทางการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เหล่านั้นแก่กลุ่มลูกค้ากลุ่มอื่น ทั้งในรูปแบบออนไลน์รวมถึงนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สัญจรตามเส้นทางถนนสายเอเชีย (ถนนหมายเลข 32)

1.3 ผลการดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุหลายอย่างเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งควรบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ เข้ากับกิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่มคนหลากหลายช่วงวัย เช่น กลุ่มเด็ก สตรี เยาวชน โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกันของคนแต่ละวัยและลดช่องว่างของคนแต่ละช่วงวัย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายภาคส่วน ดังนั้นควรศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และกลุ่มเครือข่ายภาคประชาชนในการผลักดันแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ต่อไป

2.2 ควรศึกษาถึงการถอดบทเรียนความสำเร็จของการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในด้านการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อเป็นต้นแบบให้พื้นที่อื่นสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). **แผนกลยุทธ์กรมกิจการผู้สูงอายุ พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ : กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กัมลาศ เยาวะนิจ, บุญอนันต์ บุญสุนธิ์ม ปยะ กลาประเสริฐ และดวงพร อุไรวรรณ. (2566). การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลบึงกาสาม อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 18(2) : 71-80.
- จิตรา หมั่นกิจ, กรุณา เชิดจิระพงษ์, เศรษฐวัฒน์ โชควรกุล และพิมพ์จี บรรจงปรุ (2566). แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารวก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 7(1) : 123-140.
- ปริพัช เงินงาม, ผกามาศ คำเสื่อ, ฐิติรัตน์ ชัยชนะ และศิวพงษ์ ต้นสุวรรณวงศ์. (2566). การศึกษาปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 7(2) : 43-56.
- วิศรา อินทรแสน. (2562). **การพัฒนารูปแบบสังคมผู้สูงอายุด้านความสุขในยุคไทยแลนด์ 4.0**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังวาล จ่างโพธิ์. (2564). การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยชุมชนมีส่วนร่วม ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ**. 7(2) : 165-183.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม. (2566). **แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม พ.ศ. 2566-2570**. สิงห์บุรี : สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม.
- อาภากร ปัญญา, ญาตาวิมินทร์ พิษทองกลาง และประทีป พิษทองกลาง. (2564). การพัฒนาศักยภาพการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีความพิการร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพหุภาคี จังหวัดลำพูน. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 5(1) : 285-297.